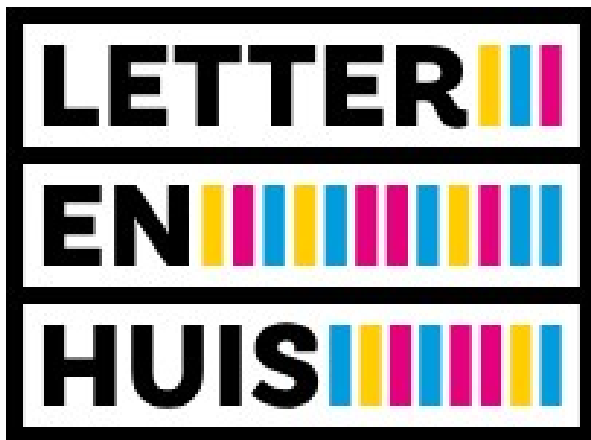

Doe-het-zelf tour Letterenhuis

- Druk deze PowerPoint af (2 pagina's op 1 blad) en neem mee.
- Op de 'wegwijs' vind je alle praktische info.
- Gebruik eventueel de PowerPoint in de klas voor de voor- en nabespreking.
- Deze tour bestaat uit:
 - Bespreking standbeeld Paul van Ostaijen
 - Verkenning expo 'Moeders' in Letterenhuis
 - Samen lezen: gedicht 'Marc groet 's morgens de dingen'
 - Workshop: collage maken

**Adres: Minderbroedersstraat 22, 2000 Antwerpen
(vlakbij Ligo, Minderbroedersrui 26)**

**Open: maandag tot en met vrijdag
van 10 tot 18 uur**

**Vervoer: tram 7, halte Keizerstraat (tram 7 rijdt tijdelijk niet tot deze halte)
te voet: 10' stappen vanaf de Groenplaats**

Start naast Ligo, Minderbroedersrui 26

Kijk goed en bespreek

- Wat zie je?
- Wie is dit?
- Hoe oud is hij geworden?
- Wat is zijn beroep? Gebruik je fantasie 😊.

Start naast Ligo, Minderbroedersrui 26

Kijk goed en bespreek

- Wie is dit?

Paul van Ostaïen

- Hoe oud is hij geworden?

**32 jaar (uit te rekenen met calculator op
gsm: $1928 - 1896 = 32$)**

- Wat is zijn beroep?

Schrijver en dichter

Steek over.

Ga naar het Letterenhuys.

Bespreek:

- Hoe heet dit huis?
 - Wat is er in dit huis?
- Wat kan je hier zien of doen?
Gebruik je fantasie 😊.

Bespreek:

- Hoe heet dit huis?
Letterenhuys
- Wat is er in dit huis?
 - Hier bewaren ze het archief van Vlaamse schrijvers en ook tekenaars: hun inspiratie, kladversies van boeken, brieven,
 - Hier bewaren ze geen boeken. Dit is geen bibliotheek.
 - Hier is vaak een gratis expo die je kan bezoeken. Nu is dat: “Moeders”.

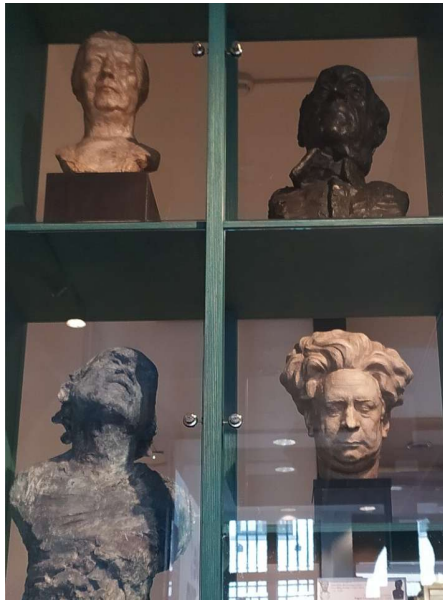
Ga naar binnen. Meld je aan.

Hier zie nog meer beelden.

- Wie zijn dit? Wat is hun beroep?
- Hoeveel mannen tel je?
- Hoeveel vrouwen tel je?
- Zouden ze ook vaders en moeders zijn?

A-kaart scannen kan **digitaal** met de 'Mijn Antwerpen app' of geef je A-kaart aan het onthaal.

Ga naar binnen. Meld je aan.

Hier zie nog meer beelden. Wie zijn dit?

Dit zijn schrijvers.

Hoeveel mannen tel je?

3+4=7

Hoeveel vrouwen tel je?

1+1=2

Op de tafel rechts achteraan
liggen boeken over moeders.
Ga eens kijken.

Deze zijn zeker interessant:

- Dit zijn wij
- Een mama is als een huis
- Hoe herken je een mama?

Samen de expo 'Moeders' bekijken (max. 20')

- Laat de cursisten bijvoorbeeld in groepjes elk 1 thema bekijken en bespreken (zie volgende slides).
- Laat de cursisten doorschuiven zodat ze elk thema hebben gezien.
- Er is veel tekst, maar laat de cursisten vooral kijken, fantaseren en spreken.

MOEDERS

Mijn kindjes, noemen schrijvers hun boeken wel eens. Al doet een boek schrijven doorgaans toch wat minder pijn dan bevallen. Maar hoe zit het eigenlijk met literatuur en moeders? Pas heel recent maken auteurs zich los van de mythe dat moederschap en schrijverschap niet samengaan. Het cliché van de eenzame schrijver die zich opsluit in zijn werkkamer komt natuurlijk niet overeen met het beeld van de moeder die alles opoffert voor haar kinderen.

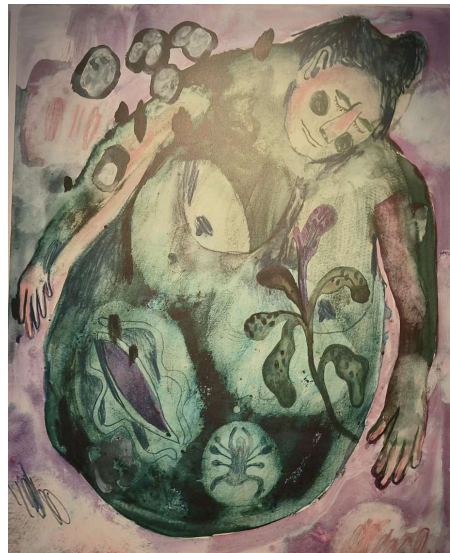
Er zijn weinig boeken in de literatuur over bevallen, borstvoeding, de zorg voor opgroeiende kinderen en het mentale proces van moeder worden, omdat die verhalen eeuwenlang niet door moeders werden gemaakt. Daardoor bleef de rauwe, intieme en complexe ervaring van het moederschap zelf vaak onverteld, terwijl auteurs wel over hun moeder schreven.

In deze expo gidst auteur Anneleen Van Offel je door het vaak onzichtbare landschap van het moederland. In *Moedertaal* krijgt het moederschap haar eigen taal terug. Hoe schrijven moeders over moeder worden? In *Moederfiguur* belichten we enkele onvergetelijke moederpersonages die ronddwalen in de literatuur en waarvan we de sporen vinden in het archief. En in *Dubbel/Leven* hebben we het over de dubbele creatie — zowel aan boeken als kinderen het leven schenken. Want hoe doen schrijvers dat dan, het leven en het schrijven combineren?

De expo 'Moeders' is te moeilijk voor onze cursisten.

Dit is de essentie van het thema **Moedertaal**:

- Hoe is het om moeder te worden?
- Hoe is het om moeder te zijn?
- Hoe is het om vader te zijn?
- Hoe was jouw moeder?
- Was jouw moeder anders dan jouw vader?
- ...

MOEDERTAAL

Moeder worden is een ingrijpende gebeurtenis die raakt aan de grote thema's van het leven. Toch wordt het moederschap nog altijd niet als een volwaardig literair onderwerp gezien. Het is te melig, te privé, te navelstaarderig, te expliciet, of het past niet binnen de verwachtingen over moeders. Een nieuwe generatie auteurs geeft het moederschap haar eigen verhaal terug.

Gelukkig zijn er voormoeders geweest, die ondanks de kritiek en de moeilijke sociale hordes voor vrouwen toch over het moederschap schreven. Hoe vatten ze de fysieke ervaring van het moederschap in taal? Ze schreven over zwangerschap, borstvoeding, over de verveling van steeds terugkerende taken, de zorg voor kleine kinderen. Over hun soms ambivalente gevoelens tegenover het moederschap. Soms leidde dat tot conflict met hun opgroeiende kinderen.

Moederschap omvat veel. Ook het niet-biologische moederschap kan een ingrijpende wending geven aan het schrijverschap. En wat sterft er in de moeder als ze haar kind verliest?

Hoe klinkt moedertaal?

De expo 'Moeders' is te moeilijk voor onze cursisten.

Dit is de essentie van het thema **Moederfiguur**:

- Hoe worden moeders beschreven in boeken?
- Wat zijn de talenten van een moeder?
- Wat zijn de talenten van een vader?
- Wat zijn jouw talenten?
- ...

Dit beeld staat ook bij de Sint-Andrieskerk.
Het is de hoofdfiguur uit het boek
'Moeder, waarom leven wij?'.

MOEDERFIGUUR

Wanneer auteurs schrijven over de vrouw die hen op de wereld zette, levert dat vaak een hoogtepunt in hun oeuvre op. Ze schrijven vanuit een diepe noodzaak, verbinding en liefde. Maar maakt liefde blind? Hoe verhoudt de vrouw zich tot het personage dat van haar gemaakt wordt? En hoe schrijf je over een turbulente relatie? Soms lukt dat pas als de moeder gestorven is.

Ook het belang van sterke fictieve moeder-personages valt niet te onderschatten. Ze weerspiegelen de grotere historische context waarin ze moederen: sociale machtsverhoudingen, wereldoorlogen, armoede. Het huishouden als spiegel van het wereldtoneel.

In het theater is de moeder vaak het sterkere personage. Dikwijls wijkt ze daarbij af van het traditionele moederbeeld, en dat choqueert het publiek al eens. Of de moeder zelf staat op het podium, alleen voor het voetlicht. Terwijl de zoon haar van uit de coulissen de woorden in de mond helpt leggen, groeit in hem een schrijver.

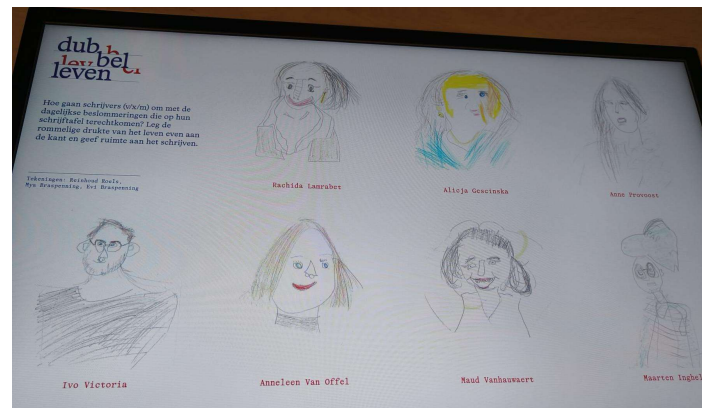
De expo 'Moeders' is te moeilijk voor onze cursisten.

Dit is de essentie van het thema **Dubbel/leven**:

Soms is een moeder ook een schrijver.

- Werkt(e) jouw moeder?
- Werk jij?
- Welk werk vind jij leuk?
- ...

Bekijk het scherm
met schrijvers:

DUBBEL/LEVEN

Het moederschap en het schrijverschap zijn niet te combineren, dat was eeuwenlang de teneur. En een manier om vrouwen uit de literatuur weg te houden? De kritiek op schrijvende vrouwen, en vooral als ze over het moederschap schreven, was dikwijls snoeihard en gericht op wie ze waren, niet op wat ze deden.

De keuze tussen een gezin en het schrijverschap was voor veel vrouwen fundamenteel en hartverscheurend. Voor anderen lukte het wel om schrijven en huishouden te combineren, maar hoe ze dat deden bleef een strijd waar ze vaak over schreven.

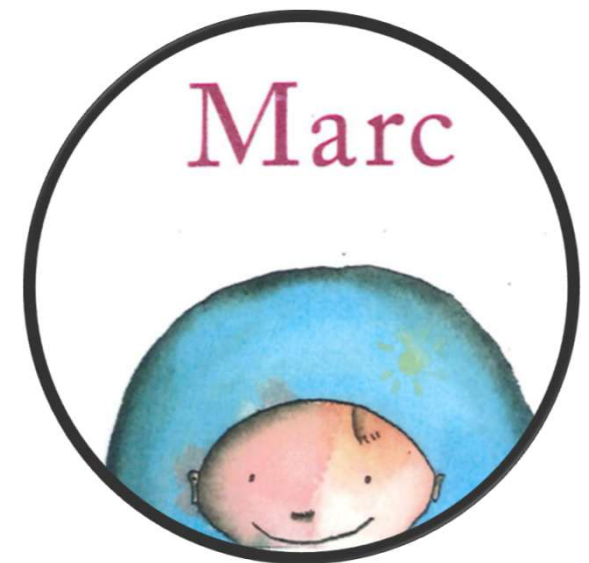
Voor sommige (jeugd)auteurs bleek het moederschap net de drijfveer om te gaan schrijven. Ze putten inspiratie uit het leven van en met hun kinderen, en vonden dankzij hun ouderschap het vertrouwen om hun schrijverschap verder te professionaliseren.

Betrap de beledigingen, en onderzoek hoe schrijvers omgaan met het leven dat op de deur van hun werkkamer klopt. En dat is niet alleen voor vrouwen een zoektocht.

Ga naar de workshopruimte (achteraan de expo).

Er ligt voor jou klaar:

- 'Marc groet 's morgens de dingen' op A3-formaat om voor te lezen
- Enkele exemplaren van 'Marc groet 's morgens de dingen' om samen te lezen
- Kaartjes om de tekst te reconstrueren (per 2)
- Knutselmateriaal om collages te maken
 - Papier
 - Tijdschriften
 - Enkele foto's van de expo (graag maar 1 foto per collage gebruiken)
 - Scharen en lijm
 - Potloden

In de workshopruimte (max. 60')

- Lees het gedicht voor 'Marc groet 's morgens de dingen' door Paul van Ostayen. Maak de link met het beeld van de schrijver aan het begin van de tour.
- Deel de tekst uit. Lees het nog eens samen.
- Deel de kaartjes uit en laat het gedicht samenstellen (met of zonder voorbeeld van de tekst).
- Bespreek de inhoud: wat zou jij allemaal 's morgens (of op een ander moment) begroeten?

Tegen wie of wat zou jij 'dag' zeggen?

Wat is belangrijk voor jou?

- Deel het knutselmateriaal uit. We gaan een collage maken hierover of over **moeders, vaders** of over **talenten** (link naar expo).
- Laat de cursisten na afloop hun collage 'voorlezen'.
- Ruim alles netjes op.

